

**Передплата**

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.  
на пів року . . . 10 кор.  
на чверть року . . . 5 кор.  
на місяць . . . 1.70 кор.

За границю:

на цілий рік: зі щоденною  
виплатою 7 доларів, або 12  
рублів; з виплатою двічі  
в тижні 5½ долара, або 10  
рублів; з виплатою що субо-  
ти 4½ долара, або 9 рублів.  
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

# РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.  
бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Руслановх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня  
крім неділь руских свят  
о 5½ год. по полудні.

Редакция, адміністрация  
експедиция «Руслана» при  
ул. Оссолинских ч. II. партер  
(фронт від ул. Тихої). Експе-  
диция місцева в Агенції  
Соколовского г. насажі Гавс-  
мана.

Рукописи звертає ся лише  
на попереднє застереженя.

Рекламації неопечатані є  
вільні від порта. — Оголо-  
шеня звичайні приймають  
ся по ціні 20 с. від стріч-  
ки, а в «Надіславі» 40 с.  
від стрічки. Подяки і при-  
ватні донесеня по 30 сот.  
від стрічки.

## Напасти і баламутства „Нового Времени“.

(+) Вже на основі телеграфічного змі-  
сту статі „Нового Времени“ зверненої проти  
Австрії подали ми відправу сему дневни-  
кови в ч. 109 нашої часописи з дня 29.  
н. ст. мая. Маючи тепер під рукою в пов-  
ній основі сю статю, повертаємо до сеї  
справи, щоби її ще основнійше розглянути  
і обговорити.

„Новое Время“ обговорює в згаданій  
статі „русскія дѣла въ австрійскомъ парла-  
ментѣ“ і останню розправу про події в Га-  
личині і Буковині, критикує промову міністра  
внутр. справ бар. Гердтля і чудує ся,  
що так скоро змінюють ся погляди австрій-  
ських міністрів. Бувший міністер-президент  
бар. Бек, що кермував загальними вибора-  
ми до держ. ради, задивляв ся зовсім  
інакше на „русскій вопросъ“ в Австрії.  
Він був тої гадки, що наколи 200.000 ви-  
борців з Галичини висилають хоч би лише  
пятьох послів до держ. ради, котрі голосно  
і ясно заявляють, що они ані „Українці“  
ані „Русини“, лише „Русские“ і деякі з них  
сю заяву самі проголошують в держ. раді  
і то „русскимъ литературнымъ языкомъ“,  
то конституційний міністер многоязычної  
держави обовязаний числити ся з тим яко  
легітимною виявою волі груп населеня, що  
числять міліони. — Цинічні погляди австрій-  
ських міністрів, говорить дальше „Новое  
Время“, котрі поважили ся в суперечности  
із здоровим розумом заперечити істование  
окремого московского („русского“) насе-  
леня в Галичині і Буковині, обурило навіть  
такого рівнодушного для поселених поза  
межами Росії „русскихъ“ (москалів) полі-  
тика, як др. Крамарж. Провідник мо-  
лодочехів не затаював можливости погір-  
шення нинішних взаємин між Австрією і  
Росією наслідком переслідованя „русскихъ“  
на Буковині. З его слів виходить, що др.  
Крамарж говорив не тільки яко Славянин,  
але й яко далекоглядний австрійський па-  
триот. Недалека будучина покаже, чи пере-  
важать поважні остороги сего державника,  
чи пусті підшепти буковинського Настича,  
в роді ославленого „рицаря Василька“. —  
„Галицко-русскій вопросъ“ має для Росії  
не тільки національно-релігійне, але також  
політично-стратегічне значінє. Бо не треба  
забувати, що дві останні великі невдачі  
Росії в минувшім століттю, в кримській і  
в російсько-турецкій війні, треба приписати  
сій обетавині, що Катерина II. свого часу  
не прилучила східної Галичини і Буковини  
до Росії. Колиб Росія була заволоділа Кар-  
патами, то не потребувалаб була згоджу-  
вати ся в 1854 році на утворенє Наддунай-  
ських князівств і бояти ся австрійської ар-  
мії над Прутом а в 1876 році австрійську  
невтральність окуплювати собі згодою на  
овладу Босни й Герцоговини. Ослабленє  
становища Росії було карою за неповну  
прилуку „русскихъ областей“ з царством,  
котра дала би ся була перевести з кінцем  
XVIII. ст. Такі історичні спомини викликує  
„галицко-буковинско-русскій вопросъ“ в  
кождім свідомім „русскомъ“ го-

рожанині. Як довго наші братя поза гра-  
ницями користували ся так само, як і інші  
австрійські Славяни сякими-такими горо-  
жанськими правами, могла і „русская на-  
ціональная совѣсть“ оставати менше-більше  
спокійною. Але із зміною сего стану в  
„подаремной Руси“ (так називають Гали-  
чину і наші москвичі в „Галичанів“ і в  
„Прикарп. Руси“ і російські дневникарі —  
отже спільна термінологія — Ред. Русл.)  
мусять також змінити ся взаємини між  
нею а могоучою російською державою.

Стілько „Новое Время“. Отсі виводи  
сего дневника переходять уже всякі гра-  
ниці междержавної приличности, бо тут  
уже зовсім ясно і рішучо виіцує ся „Новое  
Время“ і поставлені за ним російські круги  
у внутрішні справи сусідної держави, вва-  
жаючи коронні краї Австрії, Галичину і Бу-  
ковину, конечною приналежністю росій-  
ского царства, котрі давно треба було за-  
брати і прилучити до Росії. А виходячи з  
такого погляду, „Новое Время“ вказує та-  
кож дуже виразно і рішучо на се, що  
„галицко-русскій вопросъ“ має для Росії  
не тільки національно-релігійне але також  
політично-стратегічне значінє. Сей дневник  
вказуючи на шкоди, які вийшли для Росії  
із занедбаня прилуки Галичини й Буковини  
в XVIII. ст., називає ті шкоди карою за  
неповну прилуку „русскихъ областей“ до  
Росії, а з того випливає у него почутє  
потреби поправи, значить жадоба такої  
прилуки тих країв, котрі для російского  
царства мають не тільки національно-релі-  
гійне, але й політично-стратегічне значінє.  
І таку потребу поправи похибок цариці  
Катерини в тім напрямі викликають у  
„Нового Времени“ останні події в „по-  
даремной Руси“, в котрій австрійське  
правительство не хоче терпіти ворожої  
для Австрійської держави і єї цілости кер-  
тичної роботи москвофільської і право-  
славної, не хоче з прижмуреними очима  
глядіти на той посів, який тут засівають  
Бобрінські і Владимірови та всякі шпигуни,  
не хоче бути рівнодушним супроти того ви-  
хованя будучих Площанских, Мончаловских,  
Добрянских і тим подібних „юношей“,  
котрі в москвофільських бурсах та інсти-  
тутах підготовляють ся до ролі, яку від-  
гравали названі що й но „юноши“ на шкоду  
українсько-руского народу і Австрії.

Передовсім застерегаємо ся зовсім рі-  
шучо і виразно проти того, щоби „Новое  
Время“ уважало галицких і буковинських  
Русинів якоють складовою частиною мо-  
сковского (русского) народу, бо вже мо-  
сковські справдешні учені позбули ся того  
хибного погляду объединительного всяких  
псевдоучених Флоринских, Филевичів et  
comp. і признали національну окремішність  
українсько-руского народу і право на са-  
мостійний і окремішний національний  
розвиток. Русини в Галичині і на Буковині  
зовсім не бажають прилуки до того раю  
в російскім царстві, де не може вступати  
і розвивати ся навіть таке товариство як  
„Просвіта“, котре поклато собі метою  
елементарну науку найширших, темних,  
неграмотних верств українського народу  
в Росії. А так само

не потребуємо в Галичині і на Буковині  
тої опіки, з якою тут накидають ся всякі  
Бобрінські, Владимірови et cons., органі-  
зуючи тут свого рода „охрану“ з підмо-  
гою Глебовіцких, Маркових, Крамаржів et  
cons. і дсводять до заколоту і кирині, яка  
спиняє лише свободний національний і  
культурний розвиток і поступ Русинів в  
Австрії.

Від цілого ряду літ вказували ми на  
те, які то шкоди заподіває національно-  
культурному розвиткови і поступови Русинів  
в Австрії объединительна і православна  
пропаганда вношена сюди російськими  
комівояжерами всякого рода і виплеканими  
з їх підмогою домородними відступниками-  
москвофілами, а при тім вказували ми  
і се, що й державність Австрії через те  
поносить необчислимі шкоди. Ми зазначу-  
вали нераз, що се нібито „національно-  
культурне єдинство“, до якого признають  
ся зовсім отверто галицкі москвичі, є  
лише тимчасовою покришкою, а має дальші,  
зовсім ясні і виразні цілі. Тимчасом не  
тільки всеполяки і подільська шляхта  
зовсім рішучо піддержувала наших  
москвичів, щоби спиняти з їх підмогою  
національно-культурний розвиток Русинів,  
але й правительственні круги свого  
часу пособляли тим мнимим Starorusinom,  
котрі добивши ся свого окремого  
представництва в соймі і держ. раді,  
скинули з себе маску Starorusinów а  
проголосили явно в соймі і в держ. раді  
національно-культурну єдність з  
московским народом і утворили там  
клуби.

„Новое Время“ зазначуючи рішучо і  
виразно національно-релігійне і політично-  
стратегічне значінє для Росії „галицко-  
русского вопроса“, вказало тим самим,  
яке значінє мають з одного боку паломниц-  
тва Глебовіцких, Маркових et comp. до  
Петербурга (як і подібні давнійші  
паломництва Мончаловских, Площанских,  
Головацких і т. п.), а з другого боку  
комівояжерства Бобрінских, Владимірових  
et tutti quanti до Австрії а особливо до  
Галичини. Все те в тійсній звязи взяте  
виявляє, що „національно-культурне  
єдинство“ проголошене нашими  
москвичами є так само тимчасовою  
лише покришкою, якою до недавна для  
них був вислів „starorusini“, а на се  
знаходимо також виразне потвердженє в  
давнійших переписках Головацких,  
Наумовичів і т. п., котрі висловлювали  
горяче бажанє до „воссоединенія“  
Галичини і Буковини з Росією, зовсім  
в дусі бажаня і домаганя, висловленого  
тепер „Новимъ Временемъ“. Обовязком  
держави і правительства є, рішучо  
виступити проти такого вмішуваня у  
внутрішні свої справи, і проти веденої  
тут кертичної роботи всякими  
висланниками з Росії. Однак сего мало.

Ми вже нераз і недавно ще вказували  
на се, що найліпшим способом обезпекити  
Галичини й Буковини проти заборчих  
забавів Росії буде пособлюванє  
свобідному національному і культурному  
розвиткови Русинів на найширших  
основах. Нехай держава даєть  
Русинам потрібні їм числа народні  
і середні, нехай допоможе до  
визволення українсько-руского  
університету, нехай пособляє  
народогосподарському розвитку  
широких народних верств, а тим спо-



собом приєднає собі Русинів і буде мати в них кріпке забороло проти всяких забатів і змагань заборчих і об'єднательних.

## Ціла правда про радикалів.

Свящ. Ю. Дзерович.

(Дальше).

3. Додатним чинником уважають радикали: погамоване здиство народа при духовних потребах. Припускаємо, що ті данини, хоч дуже не раз малі, суть для мікроскопічної кишені нашого хлопа не раз дуже утяжливі. Припускаємо навіть, що зі сторони духовенства діють ся спорадичні надужитя, обяви захланности. Але чи з того виходить, що кожний священик деруном, чи за кілька надужитя вільно кидати клевету на цілий стан; чи і як можна жадати від священика: не бери нічого від хлопа, не обезпечивши ему перед тим утримання в иншій спосіб? То все дуже ясне: хтось з боку стоячий готов би присягнути, що нема тут рації і нагоди до устроєня собі спорту; радикали осудили инакше.

Функцію манліхерівських карабінів осмиміліметрового калібру заступає в тій кампанії патент Йосифа II, який докладно опреділяє, кілько крейцарів і півкрейцарів належить священикови складати за сповнені ним духовні дійства, кілько за похорон, кілько за вінчанє, кілько за хрест. Радикальні проводирі ані не думають перечити в приватній розмові, що патент сей не тільки нині не обов'язує, але з огляду на змінені обставини життя і зміненої вартости гроша надає ся хіба до комедії. Але селянин, якому они сей патент в руки дали, який сотками і тисячами до рук впахали, на хрестах приліплювали, по корчмах розкидували, він читав сей патент з увагою, а коли священик не вдоволяв ся виписаними в патенті крейцарами, оголошала єго без церемоній деруном і злодієм.

Певно, що ніхто більше не відчував погани здиства, як загал духовенства, ніхто скорше не бажав би опам'ятаня або і карі на свого собрата деруна як духовенство, бо звісно, що блудди одного, двох генералізують ся і клеймо падає на цілий стан, але дорога обрана радикалами не запобіжить тому, не знесе сего ляха. Богато відповіднійшою дорогою є особиста скарга, або на аркуши паперу у єпископа, а так — коли єпископ знає про вороже становище «Громадського Голосу» до загалу духовенства не виключаючи і єго особи, то не раз найслушнійша скарга на здиство, поміщена в радикальній органі, мине безслідно, тим більше, коли она анонімна, без підпису кореспондента. Розкидуванеж Йосифинського патенту в тій цілі, аби викликати розправу і усунути дійсні надужитя, нагадує нам німецьку пословицю о дитині викиненій враз з брудною водою по купели. Аналогія легка. Брудною водою тут здиство, дитиною самою, повага духовенства.

Впрочім кому як кому, але Трильовському не годило би зачіпати тої борби, бо до нього можвав віднести слова сьвятого Письма: „Врачу ізцілися сам“. Нагадаю лиш отвертий лист о. Васяля Мисика напечатаний в „Ділі“ ч. 60. з дня 19. марта 1909., котрий на вічну пам'ять годить ся ту дословно перепечатати: Ось він:

„Двадцять газдів, моїх парохіян з Бреликова, завзяло ся випроцесувати від двора кавалок ліса: „Треба би найти якого адвоката, але такого, аби не дав ся „підкупити“ — кажуть. Раджу ся я адв. Струтинського в Ліску, радять ся они адв. Костя Левицкого у Львові. Нема надії на добре шшоно з такого проса; шкода гроший хоч би й на „поданє“ — мовлять совісні адвокати. Але якийсь „радикал“ на торзі в Ліску вараїв сватам адв. Трильовського в Коломиї. Написали они до него так а так, а пак і самі поїхали. Вернули раді, немов би вже їх ліс був і тоті ями з кипячкою, що в лісі є.“

Осению минувшого року счинила ся в Бреликові така хрия, що мужиків мало не постріляли. „Гомость, не радьте нам, бо ми маємо Трильовського — раз адвоката“ — казали до мене Бреликівці. Тай дужаючи на „раз адвоката“ — заплентались в такі карні провини, що, хто знає, коли з них отрясуть ся. А штудерний

січовий отаман знає, як їх визискував? Казав собі заплатити вперед за процес 640 К, а відтак відписує: „процес не є до виграня — здоровлю вас“. Але уважайте: ані позву о власність, ані жадного процесу й не трібував заводити! А сам і все брацтво радикальне голюкає на здиство попів аж до ідиотизму. Батьку Кирило! Я, як возьму два леви за шлюб, то єго так твердо справлю, що єго ніхто не скасує ані оспорювати не стане; як ховаю за п'ятку, то так як має бути, а як за десятку, то зі всякою парадю. А за що ви „влупили“ з бідних мужиків 640 К? Га? Ану! Скажіть! Валокова 16. марта 1909. Свящ. Василь Мисик.“

Ей радикали, цідите попівські комарі, а поликаєте радикальні верблюді!

4. Так може виводженє назви: „піп“ назвете своїм здобутком. Правда якийсь радикальний письменник доказував тому пять літ в „Літ. Науковім Вістнику“ навіть, що назва „піп“ не є згідна і духовенству нічого ображатись, та радикали єї уважають в погордливім значіно, бо прим. піп Попель, коли вступав ся за радикальні „Січи“, то в „Зорі“ не названий попом, але „отцем“. Та справді назва „піп“ так привчалась, що ми духовенство навіть себе називаємо чи по жарті, чи по правді „попами“, тож через таке зауживанє перестанє ся назва бути згідною. Тому з щирого серця радимо вже задалегідь шукати радикалам у їх богатім в лайку лексиконі радикальнім\*) за новою згідною назвою, бо та вже не робить сподіваного ефекту.

(Дальше буде).

\*) Як се маємо докази на „полеміці“ „Громадського Голосу“ з „Землею і Волею“. Але то здибав свій свого!

## Політичний огляд.

### Австро-Угорщина.

Вибори до сойму у Босні вже покінчили ся; в першій виборчій клясі першої курії (велика посілість музулманська побідила) кандидати музулманської народної організації значною більшостію голосів кандидатів самостійного стороництва. Декуди мають ще відбутися тісніші вибори.

Після 25-ти літ завитав цїсар Франц Йосиф знов до Босни, але вже як єї правий володар. Дня 30. с. м. о год 5. рано прибув він до Боснійського Броду в товаристві ріжних достойників, серед яких находили ся також міністри бар Біверт, гр. Куен-Гедерварі, гр. Еренталь, бар. Буриян і бар. Шенайх. Тут привитав цїсаря посадик міста, почім представив цїсареві наспівші депутациї. Цїсар відповів вельми ввічливо, а нарид витав єго радісними окликами. Відси відїхав цїсар дальше до Сараєва. В Сараєві завязало ся навіть осібне товариство, яке поставило собі за ціль побудувати цїсареві в своїм місті памятник з вдячности за наданє Босні і Герцоговині конституції. Замітно, що всі приватні та мійські будинки прикрашені лише австрійськими чорно-жовтими та народними сербськими і хорватськими хоругвами. Лише офіціальні будинки прикрашені також угорськими хоругвами. Розійшла ся вість, що цїсар має піднести прилучені коронні краї до достоїнства королівства.

В середу розпочали ся в Угорщині вибори. Передвиборчий рух дав наглядний образ незвичайно пристрастної виборчої боротьби. Бо хоч в Угорщині вибори все були криваві, то одначе виборчий рух ніколи не був так пристрастний, як тепер. Обкидуване гнилыми яйцями і камінем лучало ся передтим лише декуди; тепер не було майже місцевости, де би не обкидано ними кандидатів. Політична пристрасть зросла отже значно, чого доказом десять людських жертв вже на тиждень перед першим виборчим днем.

Замітно також, що інтелігенція відвернула ся від радикальних стороництв. Чи одначе буде се при виборах загальним, що інтелігенція буде відгравала рішаючу ролю, чи лише буде се мало місце лише в деяких округах, на певно

не знати. В кождім разі годі робити якісь висновки що до успіхів правительства на основі сего, що інтелігенція зробила ся дещо розважною. Властивий вплив на вислід теперішних виборів буде мала ся обставина, що буде се виборча боротьба не між двома стороництвами, а між трома. Бо доси бороли ся все лише два стороництва, стороництво 40-осьмаків і 60-семаків. Правительство сподїє ся здобути при виборах більшість, але ся більшість буде мабути дуже слаба.

### Заграниця.

В Царгороді сильно противлять ся англійско-французькому проєктові в справі поновного іменованя Займіса комісарем Крети. „Tanin“ підносить, що булаб се несправедливість, колиб они поновили се надужитє, поповненє за часів старого правління. За висланє Займіса на Крету потягнулаб Туреччина Грецію до відвічальности а само висланє Займіса вважалаб як casus belli. „Ikdam“ заявляє знов, що колиб кретийське питанє не було полагодженє після бажаня Туреччини, то она вхопить за оруже. Інші турецькі часописи звіщають, що засадничо держави згодили ся на те, щоби ані Займіса, ані ніякого иншого Грека не висилати як комісари на Крету. Нема ще лише відповіді зі сторони Росії. В кождім разі кретийське питанє повинно бути рішенє ще перед розпочатєм праць в кретийськім парламенті.

З Солуня доносять про воєнні операції в Альбанії, що головну квартиру перенесено до Дякови. Дивізія Османа-баші розоружила людність в околиці Прізренду. Відбуває ся ще переслідуване частини повстанців, які зрабували військовий магазин і не видали ще забраних з него карабінів системи Мавзера. На приказ Магмуда Шефкет-баші будуть всі альбанські рушникарі приневолені, але за винагородою, зайняти ся в війську на правою сконфіскованого доброго ще до ужитку оружя.

## Хросимо вігхобити переглату.

### Новинки.

— Календар В четвер: руско-кат.: Талалея муч.; римо-кат.: Еразма. — В пятницю: руско-кат.: Константина і Єлени; римо-кат.: Клеотильди.

— Вступні іспити до гімназий будуть відбувати ся перед фєрїями і після них, а не, як думав „Діло“, лише перед фєрїями. Сих кілька слів вважаємо умісним подати для успокоєня родичів, які посилають дїтий до шкіл, що кінчать науку дня 15. липця.

— Памятник Тараса Шевченка в Києві. В київській городській думі відбуло ся дня 28. мая засіданє жїрі, на яким розглянено проєкти памятника Шевченка. На засіданю були: голова жїрі Позен та члени Васильєвський, Кричевський, Біляшівський, Іжакевич, Сластїон, Пимоненко, Науменко, Русов, Лисенко, Ол. Грушевський та Коцюбинський. Секретарював Щітковський. До комітету надїшли аж 63 проєкти памятника, але жїрі трох не розглядало, бо прислано їх по назначенім речинці. З надісланих 60 проєктів більшість (44) скульптурної роботи; решта (16) малюнки. Приступивши до розгляду й оцінки проєктів, жїрі згодило ся в тім, щоби спочатку відкинути ті всі проєкти, на які відразу не упаде ніодин голос. Таким способом відразу відкинено більше як 50 проєктів. Лишило ся 7 проєктів, які розглянено і обговорювано. Деякі з тих останніх проєктів звернули на себе увагу жїрі, але по довгім міркованю однодушно рішено, що ві за один проєкт не можна дати премії. Обмірковуючи питанє про другий конкурс, жїрі висловило два бажаня: 2) щоб комітет, оголошуючи новий конкурс, призначив речинєць не менше як рік і 2) щоб артисти подавали моделі проєктів, а не малюнки, бо на малюнках не видно, як слїд, плястичної вартости проєктів.

— Посрамленіє Куриловича. Хотів допечи Шевченкови, Гусови і всім клятим „сретикам українцам“ та витріснув інтерєляцію, під якою веліли покласти свої підписи Чехи, бо як казав їм Курилович, в інтерєляції буде мова про факт переслідованя одного священика єпископом. Впрочім славний посол Курилович певно забув те, що в гімназії учив ся про Гуса і про єго ролю серед чеського народа, що у своїй до-



тепности не зміркував, яку дурницю зробив. Впрочім було би все в порядку, якби не пос. Вітик, що завдав собі труда і прочитав інтерв'ю, почім Чехам в парламенті закинув, що они зневажають память Гуса. Тоді доперва вийшла справа на яву. Чехи заявили, що Курилович вимантів від них підписи і відкликали їх в парламентарній канцелярії. А «Галичанин» містить заяву «русско-народного клубу» (Король, Давидяк), в якій «клуб» стверджує, що з поступком Куриловича, який Чехи скваліфікували словами: «ein gemeiner Betrug» не має нічого спільного, бо він ще в марті сам себе «сусендировал» з членства «клуба», «Галичанин» виправдує о стільки посла Куриловича, що він міг се зробити, «aus Dummheit». Ну, про се спорити хиба ніхто не буде. — «Галичанин» вичікує від пос. Куриловича «достойного депутата шага», бо він в парламенті, а не на зборах в Ліску, але сам «Галичанин», судячи по змісті статті, не дуже вірить в подібний «шаг».

— **З бразилійської Руси.** Митцями до роблення кирині є наші радикали, чи тут в Галичині, чи навіть в глухих пущах бразилійської Парани під проводом звісного неокінченого медика Стефана Петрицького. Бачучи зріст значіня заложеної оо. Василянми часописи «Прапор» затужили сердечні радикалинята за мертвонародженою з батька-киринника «Зорею» і старають ся всіма способами підкопати «Прапор». В тій цілі видали відозву і долучили її до курітвської соціалістичної часописи Beobachter. В тій відозві виступають з напастями на Василян та на «Прапор» і звивають до надсилання передплати на «Зорю» на руки п. Коцюмбаса. Чи найде ся такий наївний, що зложить передплату на усюпшу «Зорю» дуже сумніваємо ся.

— **«Съездъ русскихъ женщинъ»** покінчив благополучно свої «совѣщанія». Держали ще «доклады» госпожі Колянковская і Несторовичева, почім зібрало ся учасникам на «пренія». які розпочав др. Черлунчакевич. Після него промовляв пос. др. Марков, який звивав учасниці, що би вони вирвали ся «изъ путь ретроградности, заскоружлости, ругенства і рабства», а закінчив словами: «Съйте разумное, доброе, вѣчное. Спасибо вамъ скажетъ сѣрый русскій народъ!» Господин Бендасюк промовляв за основою «женскихъ, учебныхъ заведеній», «женскихъ мастерскихъ» і «курсовъ», могущихъ подготувлять дѣвочекъ въ правительственныя учрежденія. Вибрано «организационный комитетъ», в якого склад ввійшли: Боженя Гумецкая, Александра Джулинская, Теодора Марковая, Раствецкая изъ Громна і Олимпія Мондѣвичева изъ Куткора. Закінчила «пренія» госпожа Мондѣвичева, яка запротестувала против «переслѣдованія русскихъ на Буковинѣ» і вівзвала до складок не «русскія дѣти, выброшенія там на улицу». Зібрані на «съездѣ» матери і сестри зложили «великалепную» квоту 82 кор. і 26 сотиків. Впрочім і ся квота злишня, бо «пособія» насплють звідки инде. На внесок д-ра Маркова вислано телеграми д-рови Крамаржови і Ходови, які, як звичайно, брата Чехи, помагають Москвичам крамарювати нашим народом.

— **«Голос народа»** (ч. 20) про посланіе епископів: «Изъ Львова прислали менѣ пастырское посланіе: но годѣ перечитати. Гдесъ скінчу на другій тьждень. Що перечитаю двѣ-три картки, то забракне духу; мушу сей час брати «Науку» о Наумовича и читати хоть два три его толкованія изъ св. Писма. Читаю, думаю неразъ и слеза покотится на лицѣ... Гейгей, милый Боже, якъ то люди минають ся, а на ихъ мѣстце виростають фарисеѣ, зводять свѣтъ на простого галгана, и каждый кричить, що спасае другого, хотя власную душу давно записавъ чорту... Ну, хиба ясно!...

— **Чехи а Грунвальд.** До участи в сокільскимъ грунвальдскимъ обходѣ в Кракові запросили Поляки чеське Сокільство. Але виділ чеського союза сокільського в Празі ухвалив більшостию голосів не брати участи в злеті польскихъ Соколів в Кракові. Видко, що Чехи не привикли до шумних а пустих демонстрацій.

— **На вибори до Угорщини,** які нині зачинають ся, виїхало з Галичини кільканайцять баталіонів піхоти і багато відділів кавалерії. Угорске правительство, видко, не дуже вірить своїм залогам, коли стягає чужі полки на Угорщину.

— **Викрите ватаги вломників.** Дня 12. цвѣтня с. р. ок'адено ювілерскій sklep п. Бадовского при ул. Батория у Львові. Украдено дорожності на поверх 32.000 К. В кілька днів потім арештовано вотованого злодія Яна Мартенса, який того вечера крутив ся попід sklepом. В его мешканю переведено ревізію, але не найдено нічого, однак задержано его у слідчій ви-

зниці і ведено дальше слідство. Тимчасом спімамо робітника Яна Ясногурского, коли він продавав украдені дорожності. Ясногурскій признав ся, що ті річі дістав від своєї судженої п-ни Релай. По нитці дійшла поліція до клубка і арештувала брата тої панни Релай, котрий саме був головним вломником, бо Мартенс сторожив на дворі. Арештовано також Релайову і її доньку і так прихоплено всіх спільників крадіжки.

— **Загальні збори тов-а «Дністер».** В доповненю звіту із загальних зборів товариства «Дністер» поданого в однім з попередних (дня 26. м. м.) чисел, додаємо тут ще отсе: По полудні відбули ся 14-ті звичайні загальні збори тов. взаємного кредиту «Дністер». По відчитаню протоколу з XIII. загальних зборів прийнято звіт Дирекції і надавляючої Ради і замкнене рахунків за рік 1909. Відтак по вислуханю звіту ревізійної комісії, затверджено рахунок зисків і страт і білянс за рік 1909 і уділено Дирекції і надавляючій Раді абсолюторію. З чистого зиску за рік 1909 в квоті 34.407-04 К ухвалено відповідно до внесеня надавляючої Ради признати 4.000 К до фонду резервового, 15.430-77 К на 6% дивіденди від уділів, 14.000 К на добродійні цілі а то: 4.000 К для Руского Товариства педагогічного на жіночу семінарію учительську яко IV. рату ювілейного дару, відповідно до рішення загальних зборів з дня 15. мая 1907, а 10.000 К на інші добродійні цілі до розпорядности ради. Решту 976-27 К ухвалено перенести на слідуочий рік. Того самого дня вечером відбуло ся засідане надавляючої Ради «Дністра», на котрім вибрано проф. В. Шухевича членом дирекції, а д-ра Евгена Озаркевича заступником члена дирекції. Теперішній склад дирекції «Дністра» є такий: др. Стефан Федак є директором технічним, а др. Евген Олесницький і проф. В. Шухевич директорами з вибору; др. В. Охримович є заступником технічного директора, а др. Евген Озаркевич і проф. Роман Залозецкий заступниками директорів з вибору.

— **З українського села.** В Россосі, острожск. пов. (на Вороніжчині) жите Українці хоч не дуже, а всеж виявляе ся. Є в нас — пишуть до «Ради» — немало інтелігенції, але она любить ховати ся за те модне слово «космополітизм». І тільки й чути у Россосі, як та «інтелігенція» гризеть ся між собою зза якої небудь дрібниці. Навіть спектаклів не можуть без суперечок владувати і більшість спектаклів у нас владують робітники з горівчаного складу. В Россосі ставлять ся більше українські пєси, бо корінна людиніг Українці, тільки дуже гірке становище з помешканем, та з дозволами справника. Нових пєс в каталозі Острогжского справника нема і він їх не дозволяе ставити, так було наприклад з жартом Г. Левченка «На межі». В Россосі третій рік існує бібліотека «образовательного общества», в котру селяни не заглядають, але читанем селяни не гребують і дуже цігавлять ся українськими виданями. Тепер у Россосі одержує ся два примірники «Ради», два примірники «Села», один примірник «Української Хати» і два примірники «Хлібороба».

— **Автоматичне кермованє літаками.** З Лондона доносять, що англійскій офіцір Дін винайшов спосіб автоматичного кермованя літаками і удержаня їх в рівновазі. Дін перелетів 4 км. не беручи в руку керми, аж коли мав оминати горбок, тоді ужив помочи рук. А звісно, що літак є дуже тяжко удержати в рівновазі і треба безнастанно пересувати тягарці з одного на другий бік і обі руді літача мусять бути все в руху. По винаході Діна можна буде літати навіть підчас бурі.

— **Смерть літача.** Французскій літач Дірай погіб в неділю під тягаром свого літака, який перевернувся у ввоздусі і упав на землю. Літак був системи Фармана.

— **Як пізнати, чи корова добра на молоко?** Особливо два знаки показують. Найперш, що в в дорої корові скіра між рогами має бути тоненька і вузка, бо чим она вузша і тонша, тим більше видає корова молока. Другий знал ще певнійше показує вартість корови іменно, віддалене двох послідних ребер від себе. По довгих дослідах пізнали, що то віддалене в доброї корови буває на 2½ пальців. Коли оно є на 2 або на 1½ пальців, то корова середню добра або взагалі не добра на молоко. Дуже рідко находить ся віддалене на 3—4 пальців, в якім разі та корова надзвичайно багато видає молока. Сі знаки мають не заводити ніколи, а то тому, що зависять або від тонкости скіри, або як другий знак від легонької будови костий, котрого одного і другого від видатної корови вимагає ся.

— **Касовий курс в Самборі.** Дня 15. червня 1910., пічне ся в Самборі курс для виобразованя діловодчиків в касах та крамницях, уладженій Тов-ом «Просвіта». О прийняте на сей курс старати ся можуть селяни обох полів, від 18. року жита в гору, які покінчили народну школу евентуально були заняті в крамницях та касах. Учасники дістануть частинне одержанє від філії «Просвіти». Поданя заосмотреві шкільним свідодцтвом, моральности, убожества та посвідкою читальні, що петент заслугує на прийняте, належить вносити сей час до канцелярії д-ра Данила Стахури в Самборі. — *Виділ філії «Просвіта».*

— **Позір Соколи Чортківщини!** В початках липня уладжує «Сокол» в Чорткові (Вигпанка) свято посвяченя пропора в полученю з окружним сокільскимъ здвигом. На тім здвизі відбудуть ся свободні вправи пожарників. Вправи вже розіслані. Хтоб ще не дістав, най зголосить ся. Час короткий — не жалуйте праці! Пора і нашим Соколом пописатись. Гарзд! — *Старшина окружного «Сокола» в Чорткові (Вигпанка).*

— **Приготовляючий курс до 1. класи гімн.** отвиврає ся в Яворові вже з днем 6. червня с. р. з огляду на найновіше розпорядженє ц. к. Міністерства просвіти, після якого вступні іспити до 1. кл. відбувають ся в сім році тільки перед фєрїями. (В сій справі пишемо на иншій місци. — Ред.). Всіх Вп. батьків і учителів з яворівского повіту і з сусідних повітів просить ся, що би найдальше в неділю 5. червця зголосили ся з дітьми до Заряду гімназіяльної рускої бурси в Яворові. Ученики дістануть поміщенє, харч і науку за однорозовою оплатою 20 корон. Діти, що наміряють користати з курсу, повинні привести з собою сінник, подушку і накривало. — *Комітет.*

— **На Ясну Гору!** Подібно як в минулих роках так і сего року приготовлює ся богоміле в честь Прєсвь. Богородиці на Ясну Гору до Гошова. Люди, що хотять взяти участь в сім святім богомілю, звольте зголосити ся до ОО. Василян у Львові, ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим, або через своїх Впр. ОО. Духовних. Ціна їзди там і назад вносить: Зі Львова 4-90 К, з Пустомит 4 К, зі Щирця 3-80 К, з Миколаєва 3-10 К. Відїзд є назначений на 11. н. ст. червня в суботу рано. Поворот 12. н. ст. червня в неділю вечером. Близші відомости подасть Монастир при замовленю білетів.

— **Конкурс на прийняте питомців на рік шкільний 1210/1911 до «бурси св. Йоана Крестителя»** в Дрогобичи, розписує отсим з речинцем до 29. червня за місячною оплатою 20—30 К. Поданя вносити на руки п. проф. Бирчака. — *Виділ.*

— **Іменованя і перенесеня.** Міністер внутрішних поручив управу ц. к. Дирекції поліції у Львові радникови поліції д-рови Йосифови Райнлендерови.

Міністерство рільництва надало ветеренарійному інспекторови Діонізієви Герасимовичеву у Львові ad personam VII. класи ранги, а старшим ветеринарним повіт. Брунови Айтельбергери в Тернополі і Фридр. Фрідови в Перемишлі ad pers. VIII. кл. ранги.

Міністер робіт публичних іменував ст. інженера Йоах. Трачика радником будівництва в дирекції відбензинярні державної в Дрогобичи. Львівскій виспій суд кравий іменував канцелістами підфіцірів: Льва Янішевского для Стар. соли, Хаїма Друкера для Долини, Юр. Поповича для Войнилова і Мих. Замойского для Грималова.

Кравва Рада шкільна іменувала гімназ. учит. в Бохні Пйонтковського провізоричним інспектором для міського округа шкільного у Львові, перенесла окружн. інспектора шкільного Станислава Слівінського з Перемишля до Мельца; іменувала о. д-ра Ник. Конрада, учит. гр.-кат. релігії в гімн. Франц Йосифа в Тернополі; надала учительскі посади в середних школах між иншими отсим професорам і учителям: Іванови Любачевскому в І. польск. гімн. в Перемишлі, Мих. Балакимови в рускій гімн. в Тернополі, Андр. Тичиньскому в гімн. в Бродах, д-рови Ів. Зіліньскому в рускій гімназії в Станіславові, Мар. Пйонткевичови в II. гімн. в Станіславові і Яковови Филипкови в гімн. в Березові; — іменувала дійсними учителями сулентів: о. Льва Несторовича в гімн. в Сокалі, о. Меч. Скібінського в гімн. в Ярославі, Ант. Вривка в гімн. в Сяноці, Стан. Фиду в І. польск. гімн. в Тернополі, Мавра Балабана в гімн. в Сокалі, Стан. Палуха в гімн. в Городку к. Львова, Йос. Брашку в гімн. в Дрогобичи, Жиг. Герстмана в І. польск. гімн. в Станіславові, Ант. Ольберка в гімн. в Бережанах, д-ра Олекс. Луцкого в реальн. шк. в

**Поручає ся склад церковних парамектів у Львові, ул. Руска ч. 8.**  
ВОЛОДИМИРА УСЦЕНЬСКОГО (давнійше Спожарскій і Усценський) Цінники на жаданє даром і franco. (—25)



Коросні, Ізидора Блюка в гімн. в Бережанах, Жигм. Войтановича в гімн. в Ярославі, Адама Учіка в гімназії в Стрию, Йоахима Ярему в рускій гімназії в Тернополі, Самуїла Гольдлат в гімн. в Теревовлі, Юліяна Кудринського в реальній шк. в Раві рускій, Франц. Заморського в гімн. в Дрогобичу, Вас. Левицького в гімн. в Сокалі, о. Якова Каміньського в рускій гімн. в Станіславові, Теод. Грабовича в гімн. в Камінці струм., Мих. Мірчевського в гімн. в Самборі, Йос. Краєвського в І. поль. гімн., Л. Жиповського в гімн. в Стрию, Л. Яворського в гімн. в Жовкві, Сев. Лешчія в рус. гімн. у Львові, Фр. Невольяка в гімн. в Бродах, Ант. Божемського в гімн. в Камінці струм., Ад. Конопницького в гімн. в Сяноці, кар. Шпорна в гімн. в Перемишлі (Засяне), в Коломиї і Бол. Півоньського в гімн. в Самборі.

### Наука, штука і література.

— «Рідний Край». Вийшло ч. 43 української часописи «Рідний Край». Зміст: Борис Грінченко. На вічну пам'ять Грінченкови, — вірш Г. Чупринки. Вісти. На Україні. Сучасний уламок шляхетського укладу життя — І. Ф-ко. Весна в Єгипті, 3 вірші Лесі Українки. Пісня, оповідане — Миколи Н-ого. «А зорі всміхались» — Гната Юри. Кобзарі — лист Оп. Сластіона. Українське слово й мистецтво. Нова часопис в «серці України». Спілки й господарство. Нові книжки. Оновістки.

— Нова праця проф. М. Ф. Сумцова. Професор харківського університету М. Ф. Сумцов, як сповіщають газети, написав українською мовою велику працю: «Малюнки з життя українського слова». Ця праця незабаром буде надрукована і з'явиться в продажі. «Малюнки» сї уявляють з себе історію української літератури від найдавніших часів до Івана Котляревського.

### Анкета в справі наукового пляну для руского язика в гімназіях.

(Дальше).

Др. Коцовський висловив погляд, що матеріал з V. кл. перероблюваний на основі підручника «Взори поезії і прози» з деякими обмеженнями можна би перенести до класу IV ої, а в пятій розпочати вже історію літератури укр. рускої від найдавніших часів оперту на читаню і пояснюване виїмків із староруского письменства. Історія літератури повинна мати відповідний історичний підклад а мати при тім також «Ausblick in die Weltliteratur» на бачности. Окрім того належало би подані таким способом відомости доповнити домашньою лектурою.

Проф. Кокорудз є тої думки, що нормальний мініст. плян для німецької мови не зовсім дасть примінити ся до руского язика у нас. Хрестоматія повинна подавати виїмки із староруского письменства а в другій половині, в додатку рівнорядні що до змісту твори з нової літератури. В IV-ій і I-ім півроці V-ої кл. можна би переробляти балади, оповіданя і т. п. і тим способом підготувати матеріал, котрий би доповнено в VIII. кл. і завершено засадами поезики і стилістики. Із староруского письменства можна би в V-ій кл. переробити виїмки до 1240 р. а в VI-ій кл. через 7 місяців решту староруских виїмків до кінця XVIII. ст. а останні 3 місяці в VI. кл. присвятити науці устної словесности народної. В VII. кл. можна почати з Котляревским і довести до 60-их років XIX. ст. а в VIII. кл. викінчити найновішу літературу. В другім півроці VIII. кл. можна ретроспективно зібрати науку всего письменства і завершити поезикою і стилістикою.

Радник двора др. Дворський висловлює погляд, що V. кл. не надає ся на науку поезики і обстає за тим, щоби аж в VIII. кл. обговорювати.

Радн. др. Студинський вказує на труднощі, які насувають ся ученикам при читаню староруских пам'яток вже в V-ій кл. і не є тої думки, що історію літератури, а також читане виїмків із староруского письменства можна би почати аж в VI. кл. і вичерпати до кінця XVIII. ст.

Проф. Макарушка згоджує ся з поглядами д-ра Студинського що до труднощій в читаню і розуміню старорус. пам'яток і вказує на се, що в староруск. літературі не багато є такого, що би причинило ся до вихованя і обриваня молодого духа, окрім Слова о Полку, Літописий, деяких проповідий і апокрифів. Зате багато є сухих матеріялів як договори, збірники

моральних речень. В двох місяцях можна би закінчити в VI. кл. читане староруск. пам'яток і відтак перейти до устної словесности, а в VII. кл. псчати вже з Котляревским.

(Дальше буде).

## Телеграми

в дня 1. червця.

Берлін. З Царгорода доносять, що межі Турками настало з причини Крети велике обуренє на Греків. В кількох місцевостях лучили ся напади на грецкі торговлі.

Відень. Сейсмографічні прилади запінали велике землетрясенє у віддалню 9.500 клм.

## ЛІЧНИЦЯ Д-РА ТАРНАВСКОГО В КОСОВІ (за Коломиєю)

зел. станція Заболотів (Галичина).

ОТВОРЕНА ВІД 1. МАЯ ДО КІНЦЯ ЖОВТНЯ.

## Важке і дешево!

Перше жерело набузання

### Найліпшої бриндзі.

03. РЕЙСС в БОЛЕХОВІ.

На доказ висилаю на пробу почтою 5 клгр. по 44 сотики за фунт netto оплатно за післяплатою.

ПРОШУ СПРОБУВАТИ!

Солідність і добрий товар запоручені.



ДО

АМЕРИКИ і КАНАДИ

найліпше перевозить

## Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТІ:

Карпатія, 7. червця 1910.

Пахонія, 21. червця 1910.

Ультонія, 5. липня 1910.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Люзітанія, найбільший і найвеличавіший парохід на світі, дня: 18/6 1910.

Мавританія: 11/6 1910 р.

122 (16—?)

### Для прикрашеня

комнат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластіона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажі жертвував радн. Ол. Барвіньский на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.

## Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским колом Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 50 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-русский. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імени українсько-русского народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej pol. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8° ст. 4. Львів Ціна 5 сот.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

### V. HERDER FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

— Der Sozialismus. Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3' 60; geb. in Leinw. M., 4' 30. (K. 4' 32, geb. im Leinw. K 5' 16).

— Egger Augustinus. Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K — 48.

— Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege. K 2' 16.

— Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage. 4. Aufl. K 1' 56.

— Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik. 4. Aufl. K — 72.

— Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss. 4. Auflage K — 96.

— Das Privateigentum als soziale Institution. 2. Aufl. K 2' 16.

— Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage. 3. Aufl. K 2' 88. geb. in Leinw. K 3' 48.

— Das Paradies der Sozialdemokratie, so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K — 24.

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

### Товариство взаїмних обезпечен

## „Дністер”

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знярядів господарських, від шкідливих вогнів під корисними умовами,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безплатно по пожарі,

уділяє обезпеченням членам з річної надвижки звороті.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра” приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер” можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра”.

Зголшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра”.

Фонди „Дністра” 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2.781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.